

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 369/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hagara – Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Ľubomír Hagara, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1281/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1281/2015 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 200 € (slovom dvesto eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 170,90 € (slovom stosedemdesiat eur a deväťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárii Hagara – Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 369/2019-10 z 10. septembra 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1281/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Keďže vec bola podľa v tom čase platného Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 25. apríla 2019 do 31. decembra 2019 prijatá na ďalšie konanie 20. augusta 2019 v zložení senátu Jana Baricová (predsedníčka senátu) a členovia senátu Miroslav Duriš a Mojmir Mamojka, bolo potrebné ju v tomto zložení senátu i dokončiť, a to podľa čl. X. bodu 7 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 25. apríla 2019 do 31. decembra 2019, podľa ktorého veci, na ktorých prerokovanie boli v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 príslušné prvý senát ústavného súdu alebo druhý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a v ktorých bolo v tomto období vydané

rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokujú tieto senáty v pôvodnom zložení (platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní, ktorého predmetom je náhrada škody spôsobenej motorovým vozidlom vo výške 150 € s príslušenstvom. Napadnuté konanie sa začalo podaním žaloby na okresnom súde 16. novembra 2015, pričom dosiaľ vo veci nebolo nariadené ani jedno pojednávanie. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, že opakovane požiadal okresný súd o nariadenie pojednávania svojimi žiadosťami z 27. novembra 2017 a 20. júla 2018, avšak na tieto okresný súd nereagoval. Vzhľadom na to sťažovateľ podal 23. januára 2019 sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu, na ktorú predseda okresného súdu v zákonom stanovenej lehote neodpovedal.

3. Na základe už uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 1281/2015 porušené bolo a prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Súčasne sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € a úhrady trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

4. Ústavný súd si v prípravnej fáze konania vyžiadal stanovisko okresného súdu k predmetnej ústavnej sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. 1 SprV 273/2019 z 15. augusta 2019, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 21. augusta 2019, uviedla:

„... Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov v spise vyplýva, že súd vo veci od decembra 2015, kedy bol zaplatený súdny poplatok za žalobu až do 15.8.2019, kedy sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 30.9.2019, vo veci nekonal...

... Z elektronického registra súdu v spise bolo zistené, že sťažnosť na postup súdu zo dňa 23.1.2019 bola doručená právnym zástupcom žalobcu súdu elektronicky priamo do elektronického súdneho spisu dňa 24.1.2019, ktorá však nebola predložená priamo do rúk predsedníčky súdu a z uvedeného dôvodu sťažnosť sťažovateľa nebola predsedníčkou súdu vybavená. Vzhľadom na vyššie uvedené, nad ďalšou plynulosťou konania sp. zn. 7C/1281/2015 bol nariadený dohľad predsedníčky súdu s tým, že každý mesiac podá zákonný sudca k rukám predsedníčky súdu správu o vykonaných úkonoch v konaní za posledné sledované obdobie. “

5. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie a výzvou ústavného súdu na prípadné doplnenie vyjadrenia z 15. augusta 2019 okresný súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. 1 SprV 273/2019, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 7. októbra 2019. V uvedenom stanovisku predsedníčka okresného súdu uviedla, že svoje predchádzajúce vyjadrenie nepovažuje za potrebné doplniť a zároveň vyslovila súhlas s upustením od ústneho prejednania ústavnej sťažnosti.

6. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu na výzvu ústavného súdu z 9. októbra 2019, ktorá mu bola doručená 10. októbra 2019 v stanovenej lehote, stanovisko nezaujal, preto ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo sťažnostnej argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa a z obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

8. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania:

- 19. novembra 2015 bola okresnému súdu doručená žaloba o zaplatenie sumy 150 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej motorovým vozidlom,

- 15. augusta 2019 okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 30. september 2019,

- 20. septembra 2019 žalovaný vo svojom vyjadrení oznámil okresnému súdu, že pristúpil k zaplateniu žalovanej istiny a úrokov z omeškania v zmysle petitu žaloby,

- 24. septembra 2019 žalobca vzal žalobu v celom rozsahu späť z dôvodu, že mu žalovaný zaplatil celú žalovanú sumu s príslušenstvom, zároveň navrhol, aby okresný súd konanie zastavil a priznal žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %,

- 30. septembra 2019 okresný súd na návrh žalobcu vydal uznesenie sp. zn. 7 C 1281/2015, ktorým napadnuté konanie zastavil a rozhodol o nároku žalobcu na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl.127 ods.1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

16. Čo sa týka hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že konanie o náhradu škody tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ju nemožno považovať za právne ani skutkovo zložitú. V konkrétnom posudzovanom prípade nie je možné definovať ani žiadnu faktickú zložitost', ktorá by mohla ovplyvniť dĺžku napadnutého konania kvalifikovaným spôsobom, keďže v napadnutom konaní od podania žaloby okresný súd vo veci nevykonával žiadne úkony a jeho aktivita bola premietnutá do vydania rozhodnutia procesného charakteru, ktorým sa napadnuté konanie skončilo (uznesenie o zastavení konania sp. zn. 7 C 1281/2015 z 30. septembra 2019, pozn.).

17. V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáhoch konania podieľa osoba, ktorá podala sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. V danom prípade ústavný súd konštatuje, že v správaní sťažovateľa nevzhliadol žiadnu okolnosť, na základe ktorej by mu mohol byť pričítaný podiel na veci, v akom sa nachádzala v čase podania ústavnej sťažnosti. Naopak, aktivitu sťažovateľa možno vidieť v opakovane podaných žiadostiach o nariadenie pojednávania (podania sťažovateľa adresované okresnému súdu z 27. novembra 2017 a 20. júla 2018, pozn.) a napokon do podania sťažnosti podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (sťažnosť z 23. januára 2019 adresovaná predsedníčke okresného súdu, pozn.).

V.

Vyhodnotenie postupu okresného súdu

19. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

19.1. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd od momentu podania žaloby (19. novembra 2015) do vydania uznesenia o zastavení konania (30. septembra 2019) nevykonával v napadnutom konaní žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej (predbežné prejednanie sporu podľa § 168 – § 170 CSP alebo pojednávanie podľa § 173 a nasl. CSP, pozn.), a teda bol bez relevantného dôvodu absolútne nečinný po dobu takmer 4 rokov. Takýto postup okresného súdu nemožno vyhodnotiť inak ako neospravedlňiteľný a ústavne neakceptovateľný.

20. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní vydal uznesenie o zastavení konania (sp. zn. 7 C 1281/2015 z 30. septembra 2019 nadobudlo právoplatnosť 18. októbra 2019, pozn.) podľa § 145 ods.1 CSP, a to na základe dispozičného prejavu vôle žalobcu, ktorým bolo späťvzatie žaloby v celom rozsahu (k tomu pozri § 145 CSP). Okresný súd *de facto* reagoval na jednostranný procesný úkon žalobcu, ktorý prejavil svoju vôľu nepokračovať ďalej v konaní s úmyslom dosiahnuť jeho zastavenie bez meritórneho rozhodnutia.

21. Ústavný súd uzatvára, že rozhodovanie okresného súdu sa následne prenieslo do fázy rozhodovania o výške náhrady trov konania samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP, ktoré bolo vyšším súdnym úradníkom vydané 30. októbra 2019 a hoci dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť, okresný súd v rámci svojich dispozií vykonával všetky kroky na dosiahnutie právnej istoty sťažovateľa.

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

23. Hoci ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu porušené (bod 1 výroku nálezu), ústavný súd vo výroku tohto nálezu v tomto štádiu konania neprikázal, aby okresný súd vo veci konal bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (bod 4 výroku nálezu). Reflektoval tak na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti bolo napadnuté konanie právoplatne zastavené z dôvodu celkového späťvzatia žaloby žalobcom (bod 20 odôvodnenia nálezu) a v časti týkajúcej sa rozhodnutia o výške náhrady trov konania aktuálne prebieha doručovanie uznesenia sp. zn.7 C 1281/2015 z 30. októbra 2019 stranám sporu.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €. Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia zdôvodnil tým, že táto suma zohľadňuje dĺžku zbytočných prieťahov v konaní, ako aj s nimi spojenú ujmu, ktorá sťažovateľovi vznikla a považuje danú sumu za primeranú, prihliadnuc na stratu času a sťažovateľom vynaložené prostriedky v napadnutom konaní.

27. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľom nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

28. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 C 1281/2015, berúc do úvahy, že 1) žalovaný uhradil žalobcovi celú žalovanú sumu v zmysle petitu žaloby a 2) predmetom sporu bola náhrada škody, ktorej vyčíslená hodnota je, čo sa týka výšky, v podstate bagatel'ná, ústavný súd považoval priznanie sumy 200 € za primerané (bod 2 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

31. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

32. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2018, ktorá bola 980 €.

33. Pretože sťažovateľom vyčíslená suma trov právneho zastúpenia nepresiahla výšku, ktorá by mu patrila v zmysle § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2019, ústavný súd priznal úhradu trov právneho zastúpenia v sťažovateľom požadovanej výške 170,90 € vrátane 20 % DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

34. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa Advokátskej kancelárie Hagara – Hagarová, s. r. o., v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu